

Literatuur

Psychologie | Rijksuniversiteit Groningen

2026 - 2027

RGPS-2313-001 | €16,95

Tentamengericht | Overzichtelijke structuur

Sinds 1994 | Beoordeeld met een 8,2

| Slim
Academy

Content editors gezocht!

Zoek jij een flexibele bijbaan die perfect aansluit op je studie én die je vanuit huis kunt doen?

Bij Slim Academy verdien je geld met iets wat je toch al doet: leren. Door het samenvatten en nakijken van je eigen lesstof herhaal je alles wat jij voor je tentamen moet weten terwijl je werkt!

Wat bieden wij:

- Een mooie vergoeding
- Een **flexibele bijbaan** waarbij je werkt wanneer het jou uitkomt
- Je werkt **vanuit huis**: Geen reistijd, gewoon lekker in je eigen omgeving
- Een mooie aanvulling op je CV
- **Gratis toegang** tot al ons studiemateriaal
- Een baan die perfect aansluit bij je studie

Als **Content Editor** draag je bij aan de kwaliteit van onze samenvattingen door ze te controleren op inhoud en ze up-to-date te maken.

Slim
Academy

Geïnteresseerd? Stuur je cv en motivatie naar klantenservice@slimacademy.nl

Welkom bij Slim Academy!

Voor je ligt de **literatuur samenvatting** van het vak **Introductie in Psychologische Theorieën en Onderzoeksmethoden**, dat je volgt in blok 1a van het eerste jaar van de bachelor Psychologie aan de Rijksuniversiteit Groningen. In dit vak leer je over onderwerpen als empirisch onderzoek, methodologische concepten en de APA-regels.

Met Slim Academy willen we jou helpen slimmer te studeren. Dat doen we door de kern van de leerstof helder samen te vatten, complexe onderwerpen te versimpelen en je de juiste hulpmiddelen te geven om actief te oefenen. Voor een optimale voorbereiding op je tentamen raden we je aan gebruik te maken van ons volledige aanbod. Voor dit vak zijn de onderstaande producten beschikbaar.

Product	Inhoud	Content	Versies
Samenvatting Literatuur	De belangrijkste begrippen en theorieën met een heldere uitleg die is voorzien van voorbeelden over alle opgegeven tentamenstof.	Week 1 t/m 8	✓ App ✓ Papier
Samenvatting Hoorcolleges	Een overzicht van de belangrijkste punten die tijdens de hoorcolleges zijn behandeld, zodat je niets mist van de stof die aan bod is gekomen.	Week 1 t/m 8	✓ App ✓ Papier
Oefenvragen	Interactief oefenen in de leeromgeving. Zo kun je nagaan of je de stof volledig beheerst en weet je beter wat je kunt verwachten op het tentamen.	• 7 sets; • 250+ vragen	✓ App
Flashcards	Kaarten die je helpen om definities, schema's en kernbegrippen snel te herhalen, zodat je op een actieve manier leert en de stof sneller en beter onthoudt.	• 7 sets; • 150+ kaarten	✓ App

Contact

Heb je vragen over ons aanbod, de levering van je samenvattingen of iets anders? Neem gerust contact met ons op via **06 81 60 19 60** of stuur een e-mail naar **klantenservice@slimacademy.nl**.

Feedback geven

Kan je ons vertellen wat er mis is met de geselecteerde tekst?

Verstuur feedback

Fout gevonden?

Geef het door en wij zorgen dat de samenvatting snel wordt bijgewerkt!

Hoe werkt het?

- Selecteer de tekst
- Klik op het vlaggetje
- Verstuur je feedback

Deze samenvatting is alleen voor persoonlijk gebruik en mag niet worden gekopieerd of verspreid. De tekst is opgesteld naar eigen inzicht van de auteur en bedoeld als ondersteuning bij het studeren. Raadpleeg altijd de originele bronnen.

Digitale en papieren updates

Aan het begin van het blok is nog niet alle vakinformatie beschikbaar, daarom vullen wij de samenvatting zo snel mogelijk aan zodra onze auteurs de nieuwe lesstof hebben ontvangen. Zo blijft de inhoud actueel, betrouwbaar en van hoge kwaliteit. Je hoeft dus niet te wachten tot het einde van het blok: vanaf **21 september 2026** is de volledige samenvatting **digitaal** beschikbaar in de app.

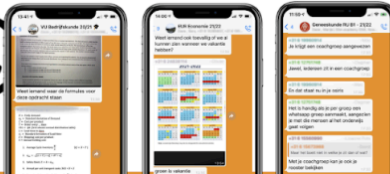
Later in het blok verzenden we de **papieren samenvatting**. Deze wordt op **6 oktober 2026** verstuurd en bevat **week 1 t/m 8**. In het onderstaande overzicht zie je welke stof is opgenomen.

De verplichte literatuur komt uit het boek van Morling, B. (2020). *Research methods in psychology: Evaluating a world of information* (4th ed.). W. W. Norton & Company, en het boek van Spielman, R. M., Jenkins, W. J., & Lovett, M. D. (2020). *Psychology* 2e. OpenStax.

Stof	
Week 1	Introductie in de psychologie
Week 2	Introductie in psychologisch onderzoek
Week 3	Introductie in wetenschappelijk redeneren
Week 4	Onderzoeken van frequentie-claims
Week 5	Onderzoek van associatie-claims
Week 6	Onderzoek van causale claims (deel 1)
Week 7	Onderzoek naar causale claims (deel 2)
Week 8	Repliceerbaarheid en generalisatie

JOIN DE WHATSAPP GROEP

- ✓ Chat met jouw mede-studenten
- ✓ Stel al jouw (studie)vragen aan onze studie-experts
- ✓ Krijg extra oefenvragen om jouw kennis te testen
- ✓ Krijg gratis voorbeeldsamenvattingen

We wensen je veel succes met studeren en het behalen van je tentamens!

Team Slim Academy

Inhoudsopgave

Welkom bij Slim Academy!	1
Digitale en papieren updates	2
Inhoudsopgave	3
Week 1: Introductie in de psychologie	4
Hoofdstuk 4: Methoden in psychologie	4
Hoofdstuk 1: Introductie in de psychologie	7
Week 2: Introductie in psychologisch onderzoek	16
Hoofdstuk 1: De psychologie is een manier van denken	16
Hoofdstuk 2: Onderzoek als Informatiebron	18
Hoofdstuk 3: Beweringen en Validiteit	20
Week 3: Introductie in wetenschappelijk redeneren	23
Hoofdstuk 4: Ethiek	23
Hoofdstuk 5: Meting	26
Week 4: Onderzoeken van frequentie-claims	30
Hoofdstuk 6: Het beschrijven van gedrag	30
Hoofdstuk 7: Steekproeven	32
Week 5: Onderzoek van associatie-claims	35
Hoofdstuk 8: Het bivariate correlatieve Onderzoek	35
Hoofdstuk 9: Het Multivariate Correlatieve Onderzoek	38
Week 6: Onderzoek van causale claims (deel 1)	41
Hoofdstuk 10: Simpele experimenten	41
Hoofdstuk 11: Variabelen in experimenten	44
Week 7: Onderzoek naar causale claims (deel 2)	47
Hoofdstuk 12: Experimenten met Minstens Twee Onafhankelijke Variabelen	47
Hoofdstuk 13: Quasi-experiment	50
Week 8: Repliceerbaarheid en generalisatie	54
Hoofdstuk 14: Replicaties en transparant zijn	54

Week 1: Introductie in de psychologie

Introductie

In dit hoofdstuk wordt hoofdstuk 4 van *Methods in Psychology* en hoofdstuk 1 van *Introduction in Psychology* samengevat. Deze twee hoofdstukken zijn beide als pdf te vinden op Brightspace. Daarnaast worden hoofdstuk 1 tot en met 3 van de vijfde editie van het boek *Research Methods in Psychology* van Beth Morling besproken.

Hoofdstuk 4: Methoden in psychologie

Fenomenen

Een **fenomeen** (meervoud: fenomenen) is een algemeen resultaat dat betrouwbaar is waargenomen in systematisch empirisch onderzoek en vormt in wezen een gevestigde oplossing voor een onderzoeksvraag. Een bevinding die slechts één keer is geobserveerd, wordt soms een fenomeen genoemd, maar pas wanneer onderzoekers het resultaat meerdere keren kunnen repliceren, beschouwen ze het als een echt fenomeen. Replicatie betekent dat een studie opnieuw wordt uitgevoerd, soms precies zoals de eerste keer en soms met kleine aanpassingen, om te controleren of de resultaten consistent blijven.

Onderzoekers herhalen vaak hun eigen studies voordat ze de resultaten publiceren. Veel onderzoeksverslagen bevatten een eerste studie, gevolgd door een of meer vervolgstudies die de oorspronkelijke bevindingen opnieuw bekijken.

Soms krijgen onderzoekers verschillende resultaten wanneer ze een studie herhalen. Dit kan erop wijzen dat de eerste of de nieuwe resultaten toevallig waren en niet altijd geldig zijn. Extra replicaties kunnen helpen om deze verschillen te begrijpen.

In de psychologie zijn er geen vaste "wetten" zoals in de natuurkunde of scheikunde. Psychologie kent vooral "effecten", die niet altijd voor iedereen gelden.

Theorieën

Een **theorie** is een samenhangende verklaring of interpretatie van een of meer fenomenen. Hoewel theorieën verschillende vormen kunnen aannemen, hebben ze gemeen dat ze verder gaan dan wat direct waarneembaar is. Ze bevatten concepten, processen of principes die we niet direct kunnen waarnemen.

Buiten de wetenschap wordt het woord "theorie" soms gebruikt om iets te beschrijven dat niet getest is of als een wilde gok kan worden beschouwd. In de wetenschap betekent een theorie echter iets anders. Het is een verklaring of interpretatie van een reeks fenomenen. Een theorie kan ongetest zijn, maar ook uitgebreid getest en geaccepteerd door de wetenschappelijke gemeenschap, zoals de evolutietheorie en de kiemtheorie van ziekten.

Naast theorieën gebruiken psychologen ook andere termen voor hun uitleg van fenomenen:

- **Perspectief:** een brede benadering om fenomenen te verklaren, bijvoorbeeld een biologisch perspectief dat kijkt naar genetica of zenuwstelsels, en een gedragsmatig perspectief dat kijkt naar beloningen en straffen;
- **Model:** een precieze uitleg van een specifiek fenomeen, vaak in de vorm van formules of programma's;
- **Hypothese:** een eenvoudige uitleg of voorspelling over een nieuw fenomeen gebaseerd op een theorie;
- **Theoretisch kader:** dit kan zo breed zijn als een perspectief of zo specifiek als een model; het is de context die helpt om een fenomeen te begrijpen.

Wetenschappers gebruiken deze termen soms door elkaar, maar het belangrijkste is het verschil tussen wat we kunnen observeren en hoe we het interpreteren.

Waar zijn theorieën voor?

Wetenschappelijke theorieën zijn bedoeld om nauwkeurige uitleg of interpretatie van fenomenen te geven, maar ze hebben ook andere doelen. Hier zijn drie belangrijke functies van theorieën:

- **Organisatie van fenomenen:** Een belangrijke functie van wetenschappelijke theorieën is om fenomenen te organiseren, zodat mensen ze duidelijk en efficiënt kunnen begrijpen. Theorieën zijn nuttig als ze verschillende dingen op een duidelijke en eenvoudige manier kunnen uitleggen. Wetenschappers gebruiken vaak het principe van "parsimony" (of Occam's razor), wat betekent dat een theorie alleen de ideeën moet bevatten die echt nodig zijn om dingen te begrijpen. Simpele theorieën zijn beter in het organiseren van informatie dan ingewikkelde theorieën.
- **Voorspellen:** Theorieën helpen onderzoekers om te voorspellen wat er kan gebeuren in nieuwe situaties. Bijvoorbeeld, een turncoach kan zich afvragen of een student beter presteert tijdens een wedstrijd dan tijdens het oefenen. Volgens Zajonc's drive theory zal een student die meestal goed presteert, waarschijnlijk ook goed presteren in een wedstrijd. Maar als ze vaak fouten maakt, zal ze slechter presteren. In de psychologie helpen theorieën ook bij behandelingen. Bij dissociatieve identiteitsstoornis (meervoudige persoonlijkheidsstoornis) geloven onderzoekers dat mensen meerdere persoonlijkheden ontwikkelen door wat ze in films zien en door hoe therapeuten hen soms aanmoedigen. Dit betekent dat therapeuten patiënten moeten helpen om niet in deze rol te vervallen.
- **Nieuw onderzoek genereren:** Een derde doel van theorieën is om nieuw onderzoek te stimuleren door nieuwe vragen op te roepen. Bijvoorbeeld, de theorie dat mensen zichzelf verwonden, zoals snijden, om negatieve emoties zoals verdriet, angst en boosheid te verminderen, roept veel vragen op. Het is belangrijk te onthouden dat een theorie niet perfect hoeft te zijn om nieuwe onderzoeksvragen te genereren. Zelfs een onjuiste theorie kan leiden tot interessante onderzoeksvragen. Als de antwoorden niet overeenkomen met de theorie, zullen onderzoekers deze heroverwegen en mogelijk aanpassen of vervangen. Dit proces zorgt ervoor dat wetenschappelijke theorieën in de loop van de tijd nauwkeuriger en gedetailleerder worden.

Meerdere theorieën

Onderzoekers overwegen vaak meerdere theorieën voor dezelfde fenomenen. Dit komt doordat menselijk gedrag complex is en vanuit verschillende perspectieven bekeken kan worden. Een biologische theorie over seksuele voorkeur kan bijvoorbeeld de rol van geslachtshormonen tijdens de ontwikkeling van de hersenen benadrukken, terwijl een socioculturele theorie zich richt op culturele factoren die invloed hebben op hoe biologische neigingen tot uiting komen. Zelfs vanuit hetzelfde perspectief zijn er vaak verschillende manieren om de fenomenen verder uit te leggen. Zo is er naast de drive-theorie van sociale facilitatie en inhibitie ook een theorie die deze fenomenen verklaart met behulp van "evaluatieangst", de angst om door een publiek beoordeeld te worden. Beide theorieën gaan verder dan de fenomenen, maar doen dit door verschillende processen voor te stellen.

Theorieën kunnen elkaar aanvullen door verschillende aspecten van hetzelfde complexe fenomeen te beschrijven. Bijvoorbeeld, zowel biologische als socioculturele theorieën van seksuele voorkeur kunnen samen een breder begrip bieden. Aan de andere kant kunnen theorieën ook met elkaar concurreren. Bijvoorbeeld, de posttraumatische theorie van dissociatieve identiteitsstoornis stelt dat persoonlijkheden ontstaan als een manier om om te gaan met trauma, wat in tegenspraak is met andere theorieën.

Het bestaan van meerdere theorieën betekent niet dat alle theorieën gelijkwaardig zijn of dat het onmogelijk is om te bepalen welke theorie juist is. Wetenschappers vergelijken voortdurend theorieën op basis van hun vermogen om fenomenen te organiseren, nieuwe uitkomsten te voorspellen en onderzoek te genereren. Theorieën die slecht presteren, worden als minder nauwkeurig beschouwd en verworpen, terwijl goed presterende theorieën behouden blijven en vergeleken worden met nieuwere theorieën. Wetenschappers geloven doorgaans niet dat hun theorieën perfect nauwkeurig zijn, maar ze gaan ervan uit dat dit proces leidt tot theorieën die steeds dichterbij de waarheid komen.